

Procesnotitie omgevingsvisie Zutphen

augustus 2022

1. Omgevingsvisie Zutphen

Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de gemeente Zutphen staan voor de uitdaging samen vorm te geven aan een aantal grote maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen. Denk aan sociaal-economische vraagstukken, leefbaarheidsopgaven, de transitie van het buitengebied, bereikbaarheidsvraagstukken en de energietransitie. Om dit in goede banen te leiden, ontwikkelen we met de samenleving de komende periode de eerste omgevingsvisie van Zutphen. Deze omgevingsvisie moet op inspirerende en uitnodigende wijze richting geven aan de ruimtelijke ontwikkeling van zowel de stad Zutphen, als De Hoven en Warnsveld. Dit moet een visie zijn die antwoord geven op de opgaven van vandaag én morgen, het beeld geeft van de autonome en de gewenste ontwikkeling, in regionale en landelijke context op ruimtelijk, economisch en sociaal vlak. Dit moet een breed gedragen omgevingsvisie worden die de koers en een realistisch ontwikkelpad geeft voor de komende 20 jaar.

De omgevingsvisie en de Omgevingswet

De omgevingsvisie is een beleidsinstrument voor gemeenten, voortkomend uit de Omgevingswet. De Omgevingswet treedt in 2023 in werking. Dit is een nieuw stelsel van regelgeving met regels over ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Het stelsel bundelt de huidige 26 wetten en ruim honderd regelingen over de fysieke leefomgeving tot één wet. De Omgevingswet biedt lokale overheden meer afwegingsruimte in regels en beleid en dus meer mogelijkheden om in overleg te gaan over plannen en initiatieven.

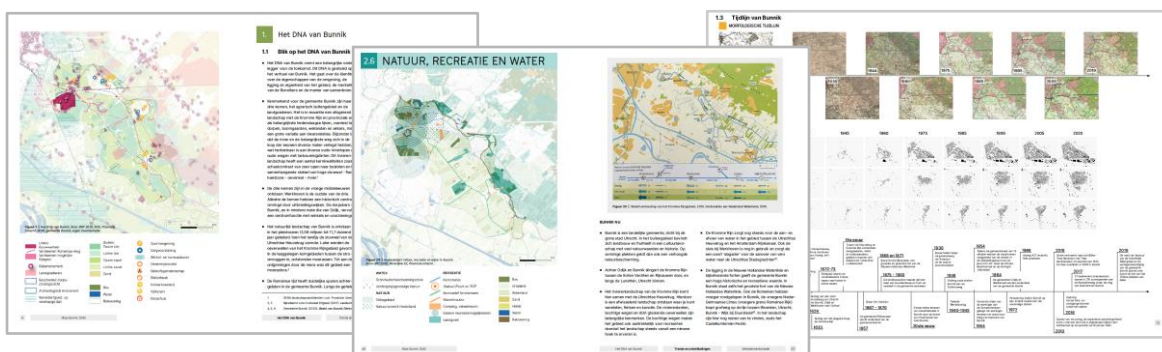
De Omgevingswet verplicht elke lokale overheid één omgevingsvisie op te stellen voor het gehele eigen grondgebied. De omgevingsvisie weerspiegelt de integrale langetermijnvisie van een gemeente op de fysieke leefomgeving van haar grondgebied. Een omgevingsvisie gaat daarmee over veel verschillende beleidsdomeinen en sectoren. Dit is dus een bredere visie op de leefomgeving dan de huidige structuurvisies die ze vervangt. De omgevingsvisie fungeert als basis bij de verdere uitwerking in een omgevingsplan voor specifieke gebieden.

2. Plan van aanpak

De omgevingsvisie voor de gemeente Zutphen wordt in drie fasen ontwikkeld. Hieronder wordt kort toegelicht wat we per fase doen en waar we naartoe werken.

Fase 1 - Analyse | Atlas van Zutphen

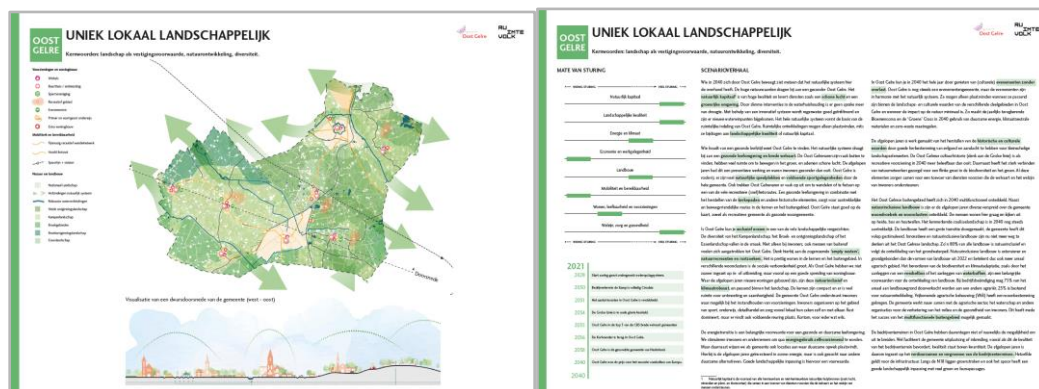
De eerste fase naar de Omgevingsvisie bestaat uit een uitvoerige ruimtelijke analyse. De ruimtelijke analyse gaat in op zowel de bestaande kwaliteiten van Zutphen, als trends en ontwikkelingen die er nu en in de toekomst voor verschillende thema's spelen. Deze ruimtelijke analyse wordt samengebracht in één document: de 'Atlas van Zutphen'. Dit document bestaat uit een verzameling van kaarten, foto's, grafieken en teksten. We baseren ons hierbij op openbare data, bestaande onderzoeken, verkenningen en actueel beleid. Het biedt een helder overzicht van kansen, opgaven en dilemma's voor de gemeente. De 'Atlas van Zutphen' vormt hiermee een goede basis om met verschillende partijen het gesprek over ambities aan te gaan.

Impressie van atlas (bron: Atlas Bunnik, RUIMTEVOLK 2021)

Fase 2 - Ontwikkelscenario's: gesprek over de gewenste ontwikkelrichting

In de volgende fase staat het gesprek en de participatie over de gewenste ontwikkelrichting van het stedelijk gebied van Zutphen centraal. Om dit gesprek te ondersteunen wordt een werkvorm met scenario's ingezet. Een scenario is een mogelijk toekomstbeeld voor de gemeente Zutphen in het jaar 2040. Op basis van de uitkomsten van de ruimtelijke analyse (fase 1) ontstaan enkele scenario's voor de toekomst van Zutphen. Elk scenario beschrijft een verhaal over mogelijke ontwikkelingen en de impact die bepaalde keuzes op de gemeente Zutphen kunnen hebben. Binnen de gemeente, maar ook in de participatie met inwoners, ondernemers en andere partijen, worden de scenario's ingezet om dilemma's te bespreken en keuzes te maken. De opbrengst van deze fase wordt verzameld in het document 'Notitie ruimtelijke (gebieds)opgaven, keuzes en dilemma's'.

Impressie van een omgevingsvisie scenario (bron: Scenario's Oost Gelre, RUIMTEVOLK 2022)

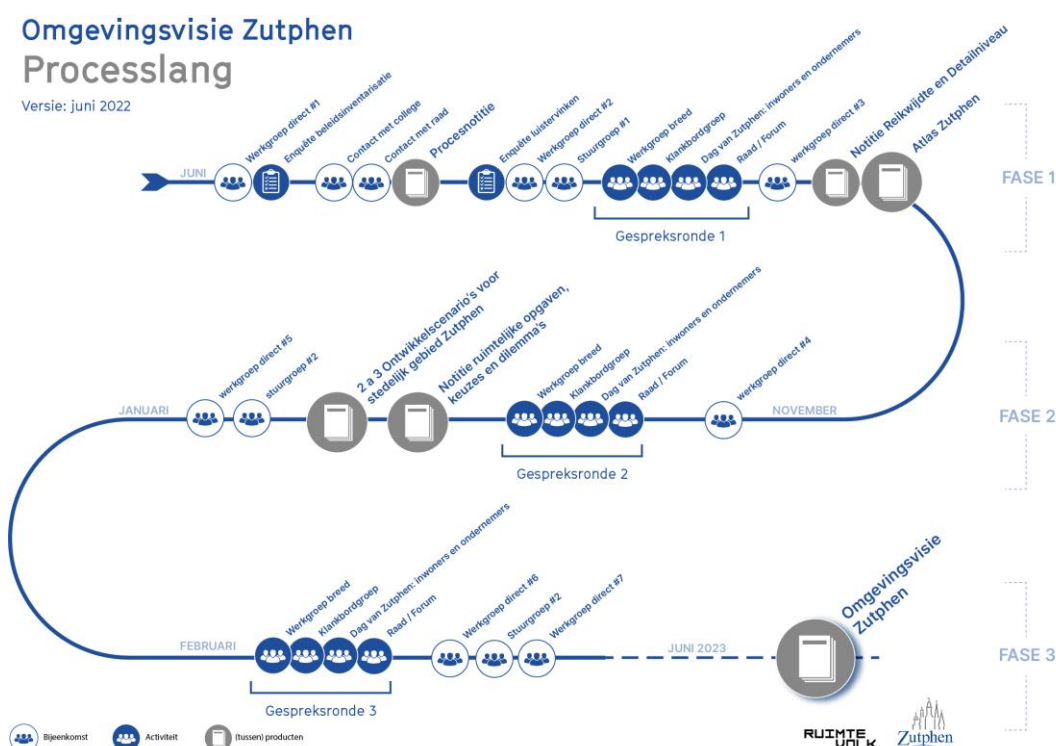
Fase 3 - Ontwikkelen omgevingsvisie Zutphen

In de laatste fase wordt gewerkt aan de ontwerp omgevingsvisie voor Zutphen. Dit document beschrijft het gewenste toekomstbeeld voor Zutphen in 2040 en legt uit hoe hier in samenwerking naartoe gewerkt wordt. Dit wordt een beeldend verhaal dat (thematische- en gebieds)opgaven agendeert, partijen verbindt, de politiek een kompas geeft en waar mensen voor willen lopen en partijen in willen investeren. Een goede omgevingsvisie vraagt om een gedragen ‘redeneerlijn’ waaruit ruimtelijke keuzes gemaakt kunnen worden en gebiedsopgaven of -perspectieven worden opgesteld. Het toekomstverhaal voor Zutphen komt in samenwerking met bewoners, professionals, politici en partners van de gemeente tot stand.

Door middel van integrale thematische uitwerkingen en gebiedsperspectieven geven we een overzicht van ruimtelijke ambities en keuzes per gebied. In de uitvoeringsparagraaf geven we tot slot aan op welke manier de geschetste ontwikkelingen tot stand kunnen komen. Thema's die aan de orde komen zijn a) de beleidscyclus b) de optionele doorvertaling van de omgevingsvisie in thematische en gebiedsprogramma's c) financiering en kostenverhaal d) monitoring en uiteraard e) sturingsfilosofie, participatie en samenwerking. Het eindproduct wordt een bondige, goed leesbare en beeldende omgevingsvisie, waarin de thematische- en gebiedskaarten, infographics, collages en een mooie visiekaart centraal staan.

3. Proces en planning

Onderstaande 'processlang' toont het stappenplan naar het opleveren van de omgevingsvisie voor Zutphen.

4. Communicatie en participatie: luisteren, meepraten én meedoen in drie interactieve gespreksrondes

Bij het opstellen van de omgevingsvisie is zorgvuldige participatie belangrijk. De omgevingsvisie voor Zutphen moet een gedragen document worden. Bewoners, ondernemers, professionals, raadsleden en andere partijen uit de gemeente moeten zich kunnen herkennen in het gewenste toekomstbeeld en de beschreven keuzes en ambities. In het omgevingsvisietraject worden de verschillende partijen op drie momenten actief bij het proces betrokken.

Op diverse manieren worden inwoners en ondernemers van Zutphen uitgenodigd om een bijdrage te leveren aan de omgevingsvisie. We organiseren gespreksrondes met alle betrokken partijen per fase. Zo worden alle partijen (inwoners, ondernemers, gemeenteraad, klankbordgroep, stakeholders, college, ambtenaren) op drie momenten in het proces betrokken en creëren we voor hen een volgbaar en aantrekkelijk traject. De gespreksrondes worden vormgegeven als 'Dag van Zutphen': interactieve werkdagen waarin de partijen samen nadenken over de toekomst van Zutphen. Ook wordt een informatieve projectpagina over het

omgevingsvisie traject op de gemeentesite ontwikkeld en wordt een participatieplatform opgezet. Werving van inwoners en ondernemers gebeurt via de gemeentekanalen, bestaande participatietrajecten, netwerken, verenigingsleven, scholen, andere activiteiten, social media etc.. Via een digitale enquête en straatinterviews worden daarnaast op laagdrempelige wijze de mening en ideeën van Zutphenaren opgehaald. We vragen inwoners en ondernemers onder andere naar hun gedroomde leefomgeving, naar mooie en minder mooie plekken, of men overlast of obstakels ervaart, naar de bijdrage die ze zelf kunnen leveren en naar verwachtingen van de gemeente. In deze gesprekken worden mensen gevraagd of ze bereid zijn deel te nemen aan de gesprekken op de Dag van Zutphen.

gespreksrondes (RUIMTEVOLK)

Impressie van interactieve werksessie tijdens de

5. M.E.R.

De omgevingsvisie is een plan-m.e.r. plichtig instrument onder de omgevingswet. Dat moeten we vooral zien als een waardevolle verkenning van alternatieven. De Plan-m.e.r. zorgt voor focus op de belangrijke opgaven en ambities. De procedure leidt tot het systematisch in beeld brengen van keuzes en alternatieven. De basis van de plan-m.e.r. is het onderzoeken van milieueffecten, dit kunnen we uitbreiden tot een afweging van effecten op de leefomgeving. Dan is er sprake van een zogenaamde o.e.r. (omgevingseffectrapportage). In de afwegingssystematiek worden naast effecten ook het bereiken van de geschetste ambities en doelen getoetst, bijvoorbeeld met een integraal beoordelingskader. Om het milieueffectrapport een goede rol te laten spelen bij de totstandkoming van de omgevingsvisie is het belangrijk zo vroeg mogelijk te starten met het milieueffectrapport. Door afstemming van de processen van de omgevingsvisie, participatie en het m.e.r. kan bij de besluitvorming optimaal gebruik gemaakt worden van de informatie die het milieueffectrapport aanreikt.